

## SVETLO PRE SVET

Medzináboženský dialóg Chiary Lubichovej

### 1. ZVUČKA, OTVORENIE A POZDRAVY

- Kolegamento CH – 13. júna 2020
- SVETLO PRE SVET - Medzináboženský dialóg Chiary Lubichovej
- Slová náboženských lídrov. Alžírsko – Thajsko – Japonsko – Spojené štáty Americké – Kamerun – Svätá Zem
- Vinu Aram – dialóg? Priestor pre ľudstvo. India
- Bratia a sestry iného náboženstva. Jordánsko – Pobrežie Slonoviny – Afganistan – Argentína
- Počúvať. Rešpektovať. Vstúpiť do situácie druhého. Takto sa rodí bratstvo.
- #daretocare - ??
- Kolegamento CH – Prepojená rodina

Roberto Signor: Dobrý deň do Strednej a Južnej Ameriky!

Arooj Javed: Dobré poludnie Európe a Afrike!

Lawrence Chong: Dobrý večer Ázii a Oceánii!

Roberto: Vitajte pri novej edícii telefonickej konferencie, ktorá z nás na celom svete robí jednou rodinou.

Volám sa Roberto Signor, som fokolárín, Brazílčan, pracujem v Centre pre Medzináboženský dialóg Hnutia fokolare v Rocca di Papa, v Taliansku. Dlhé roky som žil v Thajsku, Singapore a na Filipínach.

Arooj: Ahoj všetkým! Volám sa Arooj. Pochádzam z Pakistanu a už asi 6 rokov žijem v Taliansku. Ukončila som štúdium Komunikácií a v priebehu môjho štúdia na Univerzitnom inštitúte Sophia ma veľmi zaujal medzináboženský a medzikultúrny dialóg. Vydala som sa za Taliana, takže medzikultúrny dialóg žijeme každý deň doma. Máme 3-mesačnú dcérku.

Lawrence: Ja som Lawrence Chong, z Hnutia fokoláre v Singapore. Som ženatý a pracujem v jednej medzinárodnej konzulénčnej a inovačnej spoločnosti. Keď som bol mladý, skrze hnutie som sa dostal do kontaktu s medzináboženskými aktivitami hnutia na celom svete. Táto skúsenosť mi otvorila oči na množstvo práce, ktoré koná Hnutie s rôznymi náboženstvami vo svete.

Pandémia coronavirusu nie je jedinou pandémiou, ktorá sužuje celý svet. Existujú aj iné systémové formy pandémie, ktoré ochromujú naše spoločnosti, ako je napríklad prepád ekonomického systému, prerušenie politického dialógu, stále prítomný a hlboko zakorenený rasizmus, popieranie ľudských práv.

Preto práve teraz potrebujeme nový spôsob dialógu, aby sa zrútili tieto múry rozdelení a diskriminácie. Práve v tom nás môžu inšpirovať bohaté náboženské skúsenosti, pomôcť nám nájsť spoločné povolanie, aby sme boli generáciou nádeje a nie nenávisti.

Arooj: Ako byť vo svete týmto znakom nádeje? Názov tohto kolegamenta je „Svetlo pre svet“ a dnes by sme chceli poznať toto svetlo, v perspektíve priateľstva a bratských vzťahov s našimi priateľmi, bratmi a sestrami iného náboženstva, ktorí patria do veľkej rodiny Fokoláre.

Roberto: Začnime niekoľkými myšlienkami Chiary Lubichovej z krátkych historických okamihov práve v duchu týchto bratských vzťahov a toho, čo tvorí základ jej skúsenosti a skúsenosti Hnutia fokoláre v tomto dialógu.

## **2. PONAD HRANICE: CHIARA LUBICHOVÁ A VEĽKÉ NÁBOŽENSTVÁ**

Didascalia: Keď sme v tme a niekto tam prinesie svetlo, ono nás bude viesť, a nezáleží, či táto osoba je muž alebo žena. Sme jej rovnako vďační.

(ctihodný Ajahn Thong Sirimangalo, učiteľ budhizmu, Chiang Mai, Thajsko 7. januára 1997)

Titolo: Prekročiť hranice, Chiara Lubichová a veľké náboženstvá

Didascalia: Harlem, New York (USA) – 18. mája 1997

Imam W.D Mohammed, vodca Americkej spoločnosti moslimov: [...] Dovoľte, aby som vám povedal jednu vec: dnes tu v Harleme v New Yorku sa deje historická udalosť.

Po týchto myšlienkach majú hlad naše duše; z toho dôvodu som ich prijal ako svojich priateľov.

Chiara Lubichová, zakladateľka Hnutia fokoláre: [...] Aj napriek všetkému paradoxne súčasný svet smeruje k jednote, teda aj k mieru. Je to znak čias. [...]

Didascalía: Kombatore (INDIA) – 5. januára 2001

Dr. Krishnaraj Vanavarayar, Chairman, Bharatya Vidhya Bhavan, Coimbatore: [...] Našťastie nám Chiara ukázala cestu. Dnes chápem, že jej náboženstvo je plné lásky a to je dôvod, že sa dnes môžeme stretnúť a zhovárať sa. Iba osoba, ktorá má skúsenosť s Bohom môže takto konať. [...]

Didascalía: Buenos Aires (ARGENTINA) – 20. apríla 1998

Jaime Kopec, B'nai B'rith - Argentína: [...] presne si pamätám, čo mi povedala pred menorah-sedemramenným svietnikom. To je pakt – pakt dobrej vôle, pakt viery, spôsob ako hľadieť do budúcnosti. [...]

Speaker: Počas svojho 88 ročného života sa Chiara Lubichová stala jasnou postavou dialógu. Prvý krát Chiara začína tušiť potrebu otvoriť sa ľuďom inej viery bolo v 60-tych rokoch s ľuďom Bangwa v Kamerune, vo Fontem.

Chiara Lubichová: [...] Tam som mala intuíciu: akoby Boh spolu s nami objímal všetkých, úplne všetkých nás. Prakticky tam sa vo mne prvý raz zrodila myšlienka, že budeme mať niečo spoločné s medzináboženským dialógom, teda s ľuďmi z iných náboženstiev. [...] <sup>1</sup>

Speaker: V roku 1977 v Londýne, kde dostáva Templetonovu cenu za rozvoj náboženstva, sa potvrdzuje to, čo vytušila už vo Fontem.

Chiara Lubichová: [...] Spomínam si, s akou pozornosťou tam všetci počúvali moju univerzálnu skúsenosť, a na konci, ako prví, ktorí mi prišli zablahoželať boli práve ľudia z iných náboženstiev. Takže som pochopila: azda naše hnutie je vhodné aj pre spoločenstvo s nimi? <sup>2</sup>

Speaker: Tu bol začiatok cesty, ktorá Chiaru priviedla prehovoriť najprv pred tisíckami budhistov v Japonsku, neskôr v Thajsku a potom moslimom v harlemskej mešite v New Yorku, k židom v Argentíne, a k hinduistom v Indii.

Chiara Lubichová: [...] Čo nás spája s nimi všetkými? Spája nás takzvané „Zlaté pravidlo“. Zlaté pravidlo je veta z evanjelia, ktorú môžeš nájsť vo všetkých hlavných knihách iných náboženstiev, a hovorí: „Nekonaj druhým to, čo nechceš, aby druhí konali tebe“, čiže jednaj s nimi pekne, buď pozorný, miluj ich. [...]. Ak ja kresťanka milujem teba moslima a ty moslim miluješ mňa. Ak ty moslim miluješ žida a žid teba, takto sa rodí univerzálne bratstvo, časti univerzálneho bratstva, a to je jedna z častí nášho hnutia. [...] <sup>3</sup>

<sup>1</sup> Dall'intervista di Luigi Bizzarri per *Il mio '900*, RAI 3, 2003.

<sup>2</sup> Dall'intervista di Luigi Bizzarri per *Il mio '900*, RAI 3, 2003.

<sup>3</sup> Idem.

Uomo Sikh: ...to je kniha sikhského náboženstva...

Sandeep Virdee, comunità Sikh, Regno Unito: [...] Ona prekročila tieto hranice. Bola schopná prekročiť hranice národov, stretnúť sa s ľuďmi na ľudskej, prirodzenej úrovni, a každého pritom duchovne pozdvihnúť. Myslím, že mala tento dar. [...]

Didascalìa: Príhovor z B'nai B'rith – Buenos Aires, 20. apríla 1998

Chiara Lubichová: [...] Tento dialóg má svoju presnú techniku, ktorou je „zjednocovať sa“, ako hovorievame; nie je to len otvorenosť, úcta a rešpekt, je to prax, ktorá na pochopenie druhého vyžaduje od nás úplné prázdno. Istý autor napísal, že: „Poznať náboženstvo druhého znamená, dostať sa do kože druhého, dívať sa na svet tak, ako sa naň díva on, preniknúť do zmyslu, čo pre druhého znamená byť budhistom, moslimom, a pod. [...]

Speaker: Emblematickým príkladom medzináboženského dialógu je skúsenosť, ktorá zrela v lone hnutia v Alžírsku už od 70-tych rokov. Kresťania a moslimovia otvorili cestu založenú na tejto spiritualite jednoty.

Didascalìa: Intervista di Erik Hendriks – 24. mája 2004

Chiara Lubichová: [...] Dialóg je skutočne plodným, ak sa my v dialógu postavíme pred partnera na tú istú úroveň, [...] a chceme ho poznať. On rozpráva a my sa inkulturujeme, chápeme a vieme aj ako vyjadriť našu vieru jeho jazykom. Prirodzene, že ak tento náš partner pocíti mnoho lásky [...] uvedomí si svoju dôstojnosť a aj on si bude chcieť niečo vypočuť. Opýta sa nás na to a my mu slobodne odpovieme v duchu našej viery, „ohľaduplným ohlasovaním“, o ktorom hovorí pápež, teda ohlasovaní, ktoré nechce nikoho získať, nechce robiť prozelitizmus, ale ohlasovať veci s úctou k druhému. Takto sa zrodí bratstvo. [...]<sup>4</sup>

Didascalìa: Discorso alla VII Assemblea della Conferenza Mondiale delle Religioni per la Pace - Ammán (GIORDANIA) – 29. novembra 1999

Chiara Lubichová: [...] Približne od 50 výročia od začiatku skúsenosti Hnutia fokoláre, ktoré predstavujem, sa stále na naše prekvapenie obnovuje duchovná cesta, po ktorej nás Boh viedol so všetkými inými duchovnými cestami, pričom si ono zachováva svoju identitu a dovoľuje nám sa stretnúť a porozumieť si aj s ľuďmi veľkých tradičných náboženstiev sveta. [...]

Chiara Lubichová: [...] Myslím, že naše hranice sú bez hraníc [...] To znamená dať globalizácii

<sup>4</sup> Dall'intervista di Erik Hendriks, 24 maggio 2004.

dušu. [...] Vidíme v tom urgentnú potrebu univerzálneho bratstva vo všetkých častiach sveta. Cítim, že toto je, pokiaľ žijem, mojou úlohou i úlohou nášho hnutia. [...] Hľa, to je Plán Boha s ľudstvom je byť rodinou jediného Otca; prirodzene realizovanou spoločne so všetkými, ktorí pracujú pre tento cieľ. [...]<sup>5</sup>

### 3. POSOLSTVÁ LÍDROV A PREDSTAVITEĽOV RÔZNYCH NÁBOŽENSTIEV – 1. ČASŤ

Arooj: Začiatkom júna sa malo konať pri príležitosti stého výročia Chiarinho narodenia tu v Taliansku medzináboženské stretnutie. Už začala prebiehať príprava, mnohí z vás potvrdili svoju účasť. Covid nás ale donútil hľadať nové a kreatívne riešenia na takéto stretnutie. A práve z toho dôvodu sme požiadali 8 náboženských lídrov, aby nám poslali nejaké posolstvo či pozdrav na svedectvo spoločne urazenej cesty. Všetci si Chiaru pamätajú, pretože buď ju osobne poznali, alebo majú kontakt so spiritualitou jednoty. Postupne si ich vypočujeme, Začnime od moslima Farouka Mesliho a rabína Davida Rosena.

Farouk M. Mesli, musulmano, professore Università di Oran, Algeria: Mojou povinnosťou je svedčiť pred Bohom i pred ľuďmi, že Chiara naplnila naše životy a naše srdcia všetkým tým, s čím sa s nami delila. (...) Jednota, ktorá je Ideálom a dôvodom zrodu hnutia, je jedným z najvzácnejších darov, ktoré sa ľudstvu môže dostať.

Ona nás učila budovať jednotu a žiť v nej. Ale na jej vytvorenie je potrebné oprieť sa o vieru a vedieť prekonať rozdiely a náboženské, kultúrne a iné rozdelenia.

„Robiť sa jedno“, „milovať druhého ako seba samého“, „milovať krajinu druhého ako svoju“, ochrana životného prostredia, atď. to sú všetko hodnoty, ktoré nám Chiara odovzdávala a učila nás podľa nich žiť. (...) A práve v tomto období som viac, než inokedy, pocítil radosť zo života podľa Chiarinej spirituality, ktorá nás učila rozosievať lásku, aby sa vytvorili podmienky, v ktorých by boli korene ľudských vzťahov a rozvíjalo sa na nich univerzálne bratstvo.

Rabbi David Rosen, Direttore Internazionale Ambito Interreligioso, American Jewish Committee, Jerusalem: Som veľmi vďačný a je mi cťou, že môžem prispieť k tejto spomienkovej udalosti na Chiaru Lubichovú pri storočnici jej narodenia. Pripomíname si to v tieni pandémie COVIDu-19. Svojím spôsobom to považujem za osobitne význačné, lebo

<sup>5</sup> Dall'intervista di Luigi Bizzarri per *Il mio '900*, RAI 3, 2003.

jeden z najdramatickejších aspektov tejto pandémie je, že nám prakticky dokázala, že celé ľudstvo je navzájom prepojené, a azda i viacej. Z toho dôvodu je dôležitá táto pravda a ešte dôležitejšia je v duchu duchovného vzájomného prepojenia všetkých nás.

To bolo čosi, čo Chiara vytušila i teologicky pochopila. (...) A všetci my, ktorí máme milosť, že sme spojení s týmto významným dielom jej života, sme dôsledkom toho požehnaní.

#### **4. BE THE LIGHT**

Arooj: Ďakujeme Umeleckému inštitútu Guang Ming zo Cebu za ich pieseň „Be the light – Byť svetlom“, inšpirujúcej sa modlitbou ctihodného učiteľa Hsing Yuna, zložil ju Mr. Jude Gitamondoc, ktorý nám ju aj zaspieval.

#### **5. INDIA - SHANTI ASHRAM A FOKOLÁRE: DLHOROČNÉ PRIATEĽSTVO**

Roberto: Poďme teraz do Coimbatoru v Indii, stretneme sa tam s doktorkou Vinu Aramovou, riaditeľkou medzinárodného centra Shanti Ashram. Vďaka svojim rodičom poznala Chiaru Lubichovú; zo spolupráce Shanti Ashram s Fokoláre sa zrodilo bratstvo, ktoré trvá viac než 20 rokov. Pozrime si reportáž.

Didascalía: Coimbatore (INDIA)

Kezevino Aram, Presidente dello Shanti Ashram: Je mnoho vecí, čo pre mňa znamená Shanti Ashram. Predstavuje zároveň aj spomienku na život a dielo Mahatma Gandhiho.

Myslím, že Gandhi patrí ľudu. Pracoval a žil pre rozvoj nielen indického ľudu, ale všetkých národov sveta.

Vravieval, že ak padne jeden človek, padá s ním celé ľudstvo. A ak sa jeden človek zodvihne, znamená to, že my všetci máme možnosť zodvihnúť sa s ním.

Prostredníctvom svojich rodičov som videla a pochopila hodnotu práce v tejto perspektíve. Spomínam si, že moja mama raz povedala: každý problém je tu na to, aby bol vyriešený. Tento spôsob pohľadu na život, ako na cestu nádeje je jasný, keď stojíš uprostred problémov, ale aj keď príde k úľave; túžbou ale je, aby sa nádej dostala ku všetkým.

Túto prácu považujem za pokračovanie úsilia mojich rodičov a ich generácie. Je to úsilie o spoločnosť, v ktorej by sa všetci mohli tešiť z úcty, kde by väčšina ľudí mohla žiť dôstojne,

kde by každý kto chce niečo vyjadriť bol vypočutý a kde by rozvoj znamenal rozvoj všetkých. Som neuveriteľne šťastná, že dnes zvládneme pomáhať približne 250.000 ľuďom, z ktorých je asi 70.000 detí. Som šťastná, že to najlepšie z ducha a skúsenosti Indie sa môže podeliť s ostatným svetom vďaka Ashram.

Spomienky sa mi vracajú do môjho prvého stretnutia Chiary s mojimi rodičmi. Bolo to vo Vatikáne. Bolo to jednoduché stretnutie.

Natalia, zodpovedná za Medzináboženský dialóg Hnutia fokoláre, pribehla a zavolala môjho otca a matku, a bola tam Chiara.

V tej chvíli som uvidela stretnutie ľudí s veľkými ideálmi, ktoré sa stretli a boli to vizionári, pretože v ich srdciach bolo miesto pre celé ľudstvo, nielen pre ich krajinu alebo skupinku ľudí. A povzbudzovali rozšíriť si srdce tým, ktorí s nimi spolupracovali a inšpirovali ich svojím spôsobom života.

Podľa mňa, toto je dôvod, že spolupracujeme od roku 2000 až dodnes. Povzbudzujeme sa, vypočujeme si jeden druhého. Usporiadali sme spolu rôzne podujatia, pomáhali sme najzraniteľnejším z našich komunít projektami pre chudobné deti a rodiny. Povzbudzujeme našu mládež, aby sa navzájom poznali a vedeli prekročiť bariéry, objavili jednotu, ktorá prevyšuje všetky slová a to modlitbou, hudbou, spoločnou prácou.

Naša práca s Hnutím fokoláre svedčí o tom, že ak sme otvorení, ak máme spoločný pohľad, ak sa podieľame na práci za mier a jednotu, dokážeme prekonať všetky hranice.

Som presvedčená, že v tomto prostredí sme vydali veľké svedectvo medzináboženského dialógu. Nepodporovali sme ho len na teologickej úrovni; zaiste aj to sme robili, ale predovšetkým sme ho preniesli na úroveň života, každodenného života. Spojili sme zasvätené osoby a laikov, ako som ja. Takže dialóg v našom prípade je koherentný a verný, lebo zahŕňa odlišnosti života a bohatstvo každej ľudskej bytosti. Preto si myslím, že sme urazili kus cesty, lebo prinášame svetu pozitívne posolstvo, pozitívny príbeh: stretnúť sa, stretávať sa často, pracovať a pracovať spoločne, spoločne budovať mierový svet, po ktorom snívame.

## **6. JORDÁNSKO - HLADAŤ, ČO NÁS SPÁJA, ABY SME PREKROČILI NAŠE ODLIŠNOSTI**

Arooj: Vinu Aramová nám ukázala „metódu“ ako sa stretnúť ponad všetky bariéry. Ale ako sa odohráva toto stretnutie, tento dialóg v každodennom živote? Ako vzniká vzťah dôvery

medzi ľudmi rozliĽných nábŕženstiev? Opýtali sme sa Omara a Liny z jordánskeho Ammánu. Sú moslimovia, 17 rokov sú manželmi a majú 3 deti. Lina je učiteľka a Omar je informatik. Spoznáme aj Raula a Mitali z indického Bombaja, aj oni sú manželia a majú dve dcéry. S nimi uvidíme, ako aj tanec môže byť silným nástrojom na vzájomné spoznávanie medzi rozliĽnými náboženskými tradíciami.

Arooj Javed: Źijete v Amáne a ste moslimovia. Ľo pre vás znamená byť moslimovia? Ako Źijete vašu vieru v kaŹdodennom Źivote?

Omar Kailani: Vyrastal som v rodine, ktorá zachovávala náboženské predpisy a od rodiĽov som dostal pravé poznatky islamu, rešpektujúce ľudské hodnoty.

Lina Moumani: Pochádzam zo zmiešanej rodiny. Som na polovicu Jordánka a na polovicu Slovenka, teda pre mňa bolo normálne hovoriť o náboženstvách a nehľadať rozdiely.

Omar Kailani: Z môjho prvého stretnutia s Fokoláre som mal dobrý dojem, pretože keď som sa s nimi stretol, nikto sa ma nepýtal na moje náboženstvo, na moju rodinu, ani na to, Ľo robím. NeŹiadali odo mňa, aby som sa zmenil. Prijali ma takého, aký som.

Pracujem v katolíckej organizácii Caritas. Kresťania sú v Jordánsku menšinou, ale ja som menšinou v Charitase. Predstavte si, Źe jedna moja kolegyňa prišla za mnou a opýtala sa ma, ako preŹivame pŕst v mesiaci Ramadán a povedala mi: „Vieš, Omar, spŕsob, akým my preŹivame pŕst, je lepší, ako ten tvoj.“ Tak som sa jej spýtal: „Ako to?“

Ľasto sa vedú rozhovory, v ktorých sa porovnáva kresťanstvo s islamom. My vždy hovoríme, Źe to hlavné nie je v porovnávaní jedného náboženstva s druhým. Treba sa sústrediť na základné hodnoty kaŹdeho náboženstva, ktoré pochádza od toho istého Boha.

Lina Moumani: Od zaĽiatku karantény, asi pred ôsmimi až deviatimi týŹďňami, sme mali kaŹdý týŹdeň stretnutie s Hnutím fokoláre v Jordánsku.

Na jednom stretnutí sa Ľítal text Chiary, v ktorom hovorí, ako sa správať k druhým v ŹaŹkých Ľasoch. Akoby to bolo napísané počas tejto najváŹnejšej krízy COVIDu-19. Tak prichádzaš k vyššiemu ponímaniu vecí, ktoré presahujú Ľas a priestor a pomáhajú nám Źiť.

Arooj Javed: Ako si predstavujete zjednotený svet? Ľo pre vás znamená? Ľo by ste chceli zanechať budúcim generáciám a nauĽiť vaše deti?

Omar Kailani: Keď učíme naše deti, Ľo sú hodnoty, ako sa správať, ako by si mali budovať vzťahy so svojimi priateľmi, vždy hovoríme, aby pozerali na etické hodnoty a nebrali do úvahy, aké je náboženstvo druhého.



Lina Moumani: Na záver Ramadánu pozývame ich priateľov, nezávisle od ich náboženstva, a oni sa snažia zdieľať naše skúsenosti. Sme tam len pre nich.

Omar Kailani: Väčšia časť populácie v Jordánsku je moslimská, ale vo svete, ako vieš, to tak nie je. Moslimovia predstavujú možno 25 % celosvetovej populácie. Investovali sme teda do našich detí takým spôsobom, že keď vyrastú, budú pripravené prijímať druhých, a dokonca splynúť s inými kultúrami a inými národnosťami.

Lina Moumani: K stabilnejšiemu mieru v tomto svete nepovedie úsilie o to, aby boli všetci rovnakí, aby ľudia konvertovali alebo aby mali to isté presvedčenie. Toto nie. Ale máme sa naučiť, ako sa správať jedni k druhým.

Teda predstavujem si, že mierový svet je tam, kde pochopíme, že sme všetci rovnakí a vždy máme právo byť to, čo sme, a neškodiť druhým.

Arooj Javed: Ďakujem pekne, Omar a Lina. Bolo mi potešením hovoriť s vami obidvomi. Želám vám všetko dobré.

Lina Moumani: Majte sa dobre.

Omar Kailani: Eid Mubarak

Lina moumani: Ďakujem všetkým.

## **7. INDIA – TANEC ZA JEDNOTU – RAUL A MITALI**

Mitali: Ja som tanečnica Odissi a Raul je tanečník Bharatnatyam.

Raul: Sme manželmi, a máme tieto dva odlišné štýly, a to nie je ľahké. Ale aj to je príležitosť pre jednotu.

Raul: Ako profesionál tancujem aj s inými tanečníkmi a zastávam základnú rolu Krišnu, najväčšieho hinduistického božstva. Teda ako kresťan, predstavovať Krišnu je jedinečná príležitosť dostať sa k iným komunitám, k iným spoločenským vrstvám, hinduistom a iným vierovyznaniam.

Mitali: Naším tancom sa snažíme vychovávať ľudí.

Raul: Mitali vedie aj tanečnú školu asi 30 – 35 študentmi. Sú rozličného sociálneho pôvodu a rozličného náboženstva.

Mitali: Mám študentov od 6 do 80 rokov. Dospievajúcim treba pomôcť, aby objavili svoju jedinečnosť a spôsob, ako ju môžu vyjadriť tancom. To isté platí aj pre starších. Tanec by nemal byť prekážkou pre nikoho.

Raul: Boli sme aj požehnaní dvomi roztomilými deťmi, ktoré tiež tancujú s nami. Teraz máme príležitosť predstaviť sa ako rodina. Toto inšpirovalo aj iné rodiny.

Raul: Zvlášť v situácii koronakrízy COVIDu v týchto mesiacoch mnohí naši priatelia mali počas izolácie doma problémy. Naša skúsenosť im veľmi pomohla, vypočuli sme si ich, poradili sme im a sme im aj finančne pomohli.

## **8. POSOLSTVÁ LÍDROV A PREDSTAVITEĽOV RÔZNYCH NÁBOŽENSTIEV – 2. ČASŤ**

Rev. Kosho Niwanová: budhistka, prezidentka Risho Kosei-kai, Tokio: Všetci moji drahí priatelia z Fokoláre, som skutočne šťastná, že som dnes s vami. Fokoláre a Risho Kosei-kai udržujú priateľstvo už viac ako 50 rokov, od čias Chiary a môjho starého otca.

Počas môjho 7-ročného pobytu v Ríme – od roku 1995 – som každý mesiac netrpezlivo čakala, kedy sa zúčastním kolegamenta v Rocca di Papa, alebo niekedy aj zavčas rána v Luminose v New Yorku. Mám to ešte v živej pamäti. Som veľmi rada, že ste ma pozvali z Japonska na toto celosvetové rodinné stretnutie.

Využívam túto príležitosť na prehĺbenie nášho mnohoročného priateľstva v rôznych častiach sveta, a to aj napriek izolácie z dôvodu pandémie COVID-19.

Dnes by som sa s vami chcela podeliť o modlitbu, ktorú som predniesla 1. apríla počas Medzinárodnej medzináboženskej modlitby.

*V tejto koronakríze my, budhisti, sme solidárni s priateľmi všetkých vierovyznaní na celom svete. Je to čas na stíšenie, v ktorom prednášame naše modlitby za ľudí, ktorí boli infikovaní a ktorí, dúfame, že sa vyliečia, za tých, ktorí sa venujú ochrane života a za tých, ktorí zažívajú strach, nepokoj alebo neznášanlivosť.*

*Ó, večný Budha, ktorého si uctieваме s úprimným srdcom, prosíme ťa, aby sme mohli byť jednotní v pestovaní odvahy a v zotrúvaní v tvojom súcite. Namu Myo Ho Renge Kyo*

Laila Muhammad, moslimka, dcéra imáma W. D. Mohameda, New Jersey: Keď myslíme na Chiaru, myslíme na úžasný pakt medzi ňou a mojím otcom, imámom W. D. Mohammedom. Moje puto s Chiarou má počiatok v čase, keď sa dotkla môjho srdca jednoduchými slovami, keď napr. spomenula, koľkokrát korán hovorí o láske; toto vo mne zanechalo odozvu a nemôžem zabudnúť, že tieto slová predniesla vo Washingtone DC.

V priebehu rokov som stretla mnohých fokolárov a nadviazala som kontakt s Hnutím

fokoláre; modlím sa, aby naše puto – zrodené z podnetu dvoch duchovných vodcov spojených duchovným putom – pokračovalo. Modlím sa, aby sme pokračovali v tomto pakte, v tomto vzťahu, aby sme boli príkladom svetla, lásky a mieru.

Kardinál Miguel Angel Ayuso Guixot, Prezident Pápežskej rady pre medzináboženský dialóg:

Chiara Lubichová je známa všetkým pre svoju neúnavnú činnosť v prospech spoločenstva, bratstva a pokoja medzi ľuďmi z rôznych cirkví, medzi veriacimi mnohých náboženstiev a aj medzi tými, ktorí sa nehlásia k náboženskej viere.

Som si istý, že Chiara prijala za svoju tému bratstva, ktorú pápež František postavil do centra medzináboženského dialógu, či už v dokumente o ľudskom bratstve zo 4.2.2019 alebo 14. mája, keď sa konal deň modlitby, pôstu a skutkov milosrdenstva, ku ktorému sa mnohí pripojili.

## **9. TALIANSKO – UNIVERZITNÝ INŠTITÚT SOPHIA: KDE DIALÓG JE ŠTÚDIUM A ŽIVOT**

Lawrence: A teraz poďme do Loppiana, talianskeho mestečka Hnutia fokoláre, kde má sídlo Univerzitný inštitút Sofia. Môžeme povedať, že Loppiano má unikátne DNA, lebo je inovatívnym, globálnym miestom, ktoré je inkubátorom nových konceptov dialógu a jednoty.

Spíker: Univerzitný inštitút Sofia, ktorý založila Chiara Lubichová v roku 2007, prináša na akademickú úroveň skúsenosť dialógu života a spolupráce zrodenu z jej charizmy.

Je to trvalé laboratórium interdisciplinárneho, medzikultúrneho a medzináboženského dialógu.

Hiromasa Tanaka – Japonsko: Som Hiro, Japonec, budhista, a študujem filozofiu. Som doktorand a robím výskum trojičnej ontológie v konfrontácii s budhizmom mahayana, v zmysle kultúry stretnutia hlavne medzi rôznymi náboženstvami. Sofia svojím dialogickým charakterom mi dáva základný pohľad na medzináboženský dialóg.

Pomáha mi zmeniť nastavenie môjho myslenia, vedie ma k premýšľaniu a konaniu skutkov lásky voči druhým. Pre mňa je kľúčom a svetlom, aby som videl a prežíval vzťah s ľuďmi odlišnej viery.

Spíker: Mať skúsenosť dialógu medzi ľuďmi odlišných náboženstiev, urobiť dialóg predmetom štúdia, pomocou akademického výskumu objaviť nové cesty bratstva medzi

ľudmi odlišnej viery.

Prof. Giuseppe Argiolas, predseda Inštitútu na Univerzite Sofia: Sofia je univerzita dialógu, a je preniknutá logikou dialógu na všetkých úrovniach jej pôsobenia, myslenia a konania.

A možno aj toto je dôvod, prečo mnohí študenti rôznych náboženstiev prichádzajú sem študovať nielen medzináboženský dialóg, ale aj iné disciplíny: politiku, ekonomiku, pedagogiku a sociológiu, a sami zažijú dialogickú skúsenosť.

Tento rozmer je možný aj vďaka spolupráci, ktorú máme s akademickými inštitútmi iných náboženstiev, ako sú tie, ktoré sú spojené s Gandhiho svetom, alebo budhizmom alebo s rôznymi výrazmi islamu a židovstva. Je to spolupráca, ktorá je aktívna, účinná a má aj svoju citovú stránku.

Lawrence: Je jasné, že tento nový druh štúdia na Sofii je odvodený z nového spôsobu života vnútri študentskej komunity. Tu s nami je Amine Sahnouni z Alžírska. Amine, si moslim a máš doktorát zo sociológie. Teraz si robíš master z politických vied. Aká je tvoja skúsenosť tu?

Mohammed Sahnouni – Alžírsko: Stretnutie medzi rozličnými kultúrami a náboženstvami, ako tu v Sofii, je skúsenosť, ktorá ma posilnila duchovne aj intelektuálne. Môžem povedať, že Sofia je škola života, múdrosti a lásky.

Ako moslimovi mi tu niekedy chýba modlitba v mešite, nepočujem volanie muezína; ale vždy sa modlím vo svojej izbe a cítim Božiu prítomnosť. Rodinná atmosféra tu, na Sofii, a vzťah medzi študentmi a profesormi mi pomohli, aby som sa tu stále cítil ako doma. Som skutočne rád a myslím, že túto moju cestu pre mňa našiel Boh, Alah.

Lawrence: Ďakujem ti Amine, že si sa s nami podelil o tvoju cestu.

Arooj, na začiatku si povedala, aká neuveriteľná bola skúsenosť na Sofii aj pre teba. Povedz nám o tom niečo.

Arooj: Pochádzam z Pakistanu, z kresťanskej rodiny. V Pakistane situácia medzi kresťanmi a moslimami nie je vždy jednoduchá. Z toho dôvodu som si myslela, že pre mňa bude nemožné bývať v jednej izbe moslimkou z Indie. Ale keďže na Sofii študujeme práve ako budovať zjednotený svet, pomyslela som si: skúsím to. Pochopila som, že väčšinou veci, ktoré nikdy nerobíme, nerobíme ich len zo strachu. Môžem povedať, že sme sa stali viac ako priateľky, viac ako sestry, pretože sme sa spoznali a máme sa rady odhliadnuc od našich rozdielov. Máme sa radi navzájom také aké sme.

Lawrence: Toto je skutočne neuveriteľné. Vďaka.

## 10. THAJSKO – BEER: MILOVAŤ DRUHÝCH, AKO SEBA

Roberto: Priateľstvo, ktoré nás spája s ľuďmi z iných náboženstiev trvá už niekoľko rokov. S niektorými z nich sme sa spojili. V meste Chang Rai v severnom Thajsku žije Somjit Suwanmaneegul – Beer –. Je budhista a poznáme ho od roku 1988.

Potom zjídeme do Manu na Pobreží Slonoviny, kde sa zoznámime s príbehom moslimky Bintou Konate. Ideál jednoty je aj pre ňu už roky základom života.

Somjit Suwanmaneegul – Beer: Ideál zjednoteného sveta je dnes rozšírený aj v „zlatom trojuholníku“ severného Thajska, odkiaľ pochádzam. Pred niekoľkými rokmi som sa v dedine stretol so skupinou Gen. Veľmi ma oslovila atmosféra lásky a jednoty, ktorá medzi nimi vládla – ani som si neuvedomil, že sú katolíci a že ja som budhista. Zakúsil som, že sme skutočne bratmi a že môžeme byť „jedno“ v duchu lásky a vzájomného darovania.

Somjit Suwanmaneegul – Beer (interview z roku 2020): V tej chvíli som tomu celkom nerozumel, pretože som ešte nehovoril taliansky, ale hneď ako som si pred pápeža kľakol, potom ku mne prišla Chiara. Táto scéna je určite nezabudnuteľná a aj pre mňa je historickou.

Somjit Suwanmaneegul – Beer (interview z roku 2020): [...] Byť budhistom znamená žiť podľa Budhovho učenia v malých veciach, v každodennom živote. Je to jednoduché, nie je to filozofická záležitosť. Je to konkrétna vec. [...]

Často sa myslí, že budhisti sa iba modlia; modlím sa tiež, za mnou je, ako vidíte, vždy oltár.

Roberto Signor: Ako je možné byť budhistom a zároveň nasledovať Chiarin ideál jednoty? Nemal si niekedy nejaký vnútorný konflikt, pochybnosti, alebo zmätok?

Somjit Suwanmaneegul – Beer (interview z roku 2020): Viac som sa stretol s ťažkosťami, pochybnosťami alebo konfliktami medzi mojimi budhistickými priateľmi, ktorí si mysleli, že som konvertoval, že som zradil, že už nie som budhistom. Ale s Chiarinou spiritualitou som nemal problém; mal som s ňou vzťah ako s matkou.

Roberto: Beer, povedal si nám, že pracuješ ako turistický sprievodca, a to ťa odvádza z domu na dlhý čas, na niekoľko dní či týždňov.

Somjit Suwanmaneegul Beer (interview 2020): Práca v tomto sektore nie je ľahká. Spreádzam hlavne mladých ľudí, alebo manželov na ich svadobnej ceste. Väčšina z nich sú

mladí, ktorí prichádzajú do Thajska, aby ho navštívili a chcú skúsiť všetko, skutočne všetko; niekedy aj vo svete drogy alebo sexu, pretože niektoré skupiny turistov prichádzajú do Thajska hlavne za tým.

Nadprirodzený vzťah v rodine s mojou manželkou a dcérami je pre mňa veľmi dôležitý aj preto, aby mi pomohol robiť veci správnym spôsobom. Je tu aj pomoc priateľov, čo žijú rovnaký ideál a mi pomáhajú, aby som robil správne rozhodnutia a predovšetkým vždy miloval.

Roberto: Čo to pre teba znamenalo poznať Chiaru Lubichovú, spiritualitu fokoláre v každodennom živote?

Somjit Suwanmaneegul – Beer (interview 2020): Naučila ma otvorenosti, aby som sa do hĺbky otvoril, aby som spoznával druhých bez toho, aby som im kládol otázky, bez obáv, aby som miloval druhých ako seba.

Roberto: Vďaka Beer za tieto vzácne chvíle. Pozdravujeme Chintanu a vaše dve dcéry (Kiku a Khe).

Sawasdee Khrap, Khop khun Krap [ahoj, vďaka].

## **11. POBREŽIE SLONOVINY – BINTOU KONATE: MEDZINÁBOŽENSKÝ DIALÓG A POVÝŠENIE ĽUDSKOSTI**

Bintou Konaté: Som Bintou Konaté, ale hovoria mi Mamma Bintou. Som vdova, stratila som manžela v roku 1976. Mám štyri deti. Som praktizujúca moslimka.

Spíker: Bintou žije v meste Man, ktoré má 200 000 obyvateľov a leží v západnej časti Pobrežia Slonoviny. V roku 1998 poznala niektoré fokolarínky. Spriatelili sa a postupne sa ich priateľstvo prehĺbilo.

Bintou Konaté: Bola som smutná, ale rýchlo som sa spriatelila s fokolarínkami a prestala som myslieť na to, že som vdova. Spiritualita hnutia mi pomohla pochopiť, ako žiť v komunite, ako žiť s inými náboženstvami, skutočne mi to pomohlo.

Hou Loh Flan Colette: V našom Hnutí nie sú prekážky; či ste moslimom, kresťanom, alebo sa vôbec nemodlite, všetci sú na rovnakej úrovni. Takto to berieme: je moslimka a je našou sestrou.

Spíker: Medzi fokolarínkami, ktoré Bintou poznala, je jedna zdravotná sestra. Z jej podnetu sa zrodila myšlienka vytvoriť Centrum pomoci podvyživeným deťom.

Bintou Konaté: Raz mi hovorí: „Všimla si si nohy týchto deti?... Treba ich liečiť, to je

choroba.“ S niekoľkými dobrovoľníkmi, ktoré sme prizvali, aby nám pomohli liečiť tieto podvyživené deti, sme sa dali viesť týmito slovami.

Na začiatku to nebolo ľahké, ale podarilo sa nám vyliečiť dve deti. Keď to rodičia videli, prišli so svojimi deťmi všetci.

Zobrali sme teda tie deti, nech už boli kohokoľvek: tie podvyživené, zdravé, ale aj tie, kvôli ktorým sa rodičia prišli len poradiť, ako sa vyhnúť podvýžive.

Spíker: Od svojho otvorenia v roku 1998 Doplnkové nutričné centrum pomohlo viac než 25 000 podvyživeným deťom a naučilo rodičov pripravovať vyváženú stravu využitím miestnych potravín a tiež podporilo prirodzené dojčenie.

Bintou je jedinou osobou moslimskej viery, ktorá pracuje ako dobrovoľníčka v centre a na začiatku jej vzťah s kresťanskou komunitou vyvolával určité obavy.

Bintou Konaté: Na začiatku to nebolo ľahké. Ľudia si mysleli, že som zmenila náboženstvo. Neskôr pochopili, že chodím do mešity viac ako predtým a pýtali sa: „Ale, aké je tvoje tajomstvo?“ Odpovedala som: „Moji rodičia sú moslimovia a ja som sa narodila ako moslimka.“ Ale táto jednota je čosi iné; pochopila som, že všetci uctievame toho istého Boha.

## **12. POZDRAVY LÍDROV A PREDSTAVITEĽOV RÔZNYCH NÁBOŽENSTIEV – 3. ČASŤ**

Ctihodný Phra Maha Thongrattana Thavorn, Budhistický mních, Bangkok: Ciao! Pozdravujem všetky deti Chiary a celé hnutie! Všetkých vás, ktorí ste dostali Ideál a svetlo od mamy Chiary. Prežívame obdobie pandémie. Som synom mamy Chiary v budhistickej tradícii a jasne hovorím, že musíme byť zodpovední a múdri. Našou zodpovednosťou – v protiklade so súčasným trendom sveta – je byť hrádzou, ktorú má úplne uzavierať múdrosť. (...) Ak uplatníme sociálne pravidlá, Covid vírus nám neublíži. My, Chiarine deti, musíme poznať sociálne pravidlá, tie v tomto období musíme dodržiavať a žiť ich. Zdravím vás všetkých.

Njendem Joseph, fon z Fonjemetaw, Kamerun: Mama Chiara spolu so svojimi spoločníkmi z Fokoláre zbavili obyvateľov Bangwa negramotnosti, sociálnej a duchovnej chudoby a chorôb a to prostredníctvom vzdelávania, infraštruktúry a náboženského rozvoja.

Mamma Chiara, ja a môj drahý kolega Fon z Fontem sme 11. mája 2000 – počas jej poslednej návštevy v krajine Bangwa – slávnostne podpísali pakt vzájomnej lásky v mene obyvateľov

Bangwa a Hnutia fokoláre. (...)

Pakt vzájomnej lásky z mája 2000 je dnes základom nášho aktuálneho programu novej evanjelizácie.

Avšak od roku 2016 až dodnes sa náš región nachádza v oblasti politického a občianskeho konfliktu, vrátane veľkých strát na ľudských životoch a hmotného majetku. Ďakujeme vám za neustále modlitby za zmierenie a mier. Sme presvedčení, že spiritualita jednoty, ktorú do nášho regiónu priniesli Mafua Ndem Chiara Lubichová a Hnutie fokoláre, pomôže čoskoro priniesť mier.

Ctihodný Miao Jing, budhista, vedúci opátstva Fo Guang Shan, chrám Mabuhay, Manila: V

mene ctihodného majstra Hsing Yuna, nášho 93-ročného zakladateľa kláštora Fo Guang Shan a našej ctihodnej opátky Yung Guangovej z Filipín, sa spoločne modlíme na počesť krásneho srdca zosnulej sestry Chiary pri stom výročí od jej narodenia v tomto roku 2020. Sme vďační našej rodine Fokoláre, ktorá nás prijala do svojej komunity a za ruku nás priviedla do medzináboženských dialógov a za vzájomné návštevy., Spoločnosť Fo Guang Shan ocenila príležitosť počas Genfestu v roku 2018 podeliť sa s mladými ľuďmi z celého sveta o našej praxi Troch aktov dobra: konať dobré skutky, hovoriť dobré slová a dobre uvažovať.

Veľavážený Guo Huei, Opát a prezident Dharma Drum Mountain, Taiwan: Som presvedčený, že prebiehajúca epidémia – hovorím v mene našej budhistickej komunity – má význam pre celé ľudstvo.

Priateľom, ktorí neveria v život po smrti, úprimne želáme, aby našli cestu pokoja.

Chorým ľuďom želáme, aby sa im dostalo potrebnej liečby, a aby sa čo najskôr uzdravili.

Keďže ide o celosvetový jav, každý z nás nesie zodpovednosť na spolupráci „so srdcom Budhu“, vo vzájomnej dôvere, aby táto epidémia čo najskôr skončila. [...]

Podľa budhizmus, ako vravieval náš svätý zakladateľ, okrem konkrétnej pomoci je veľkou posilou modlitba a pokojná myseľ.

Len s pokojnou myslou sa dokážeme postarať o seba a tiež postarať o druhých, pretože ak budeme zdraví, nerozšírime vírus.

Preto môžu naše náboženstvá spoločne povzbudzovať a potešovať ľudí, ktorí vo svete trpia, modliť sa za to, aby nedochádzalo k nákaze a katastrofám.



A tam, kde je hmotná bieda sme mohli čo najviac pomôcť.

Modlime sa, aby sa ľudstvo na celom svete mohlo čo najskôr vrátiť do normálneho rytmu .

Ďakujem.

### 13. AFGANISTAN A TALIANSKO – SHER KHAN: PILIER ZJEDNOTENÉHO SVETA

Arooj: Koronavírus sa nás všetkých dotkol a stále si odnáša tisíce životov. Každý život nesie príbeh sám o sebe a má nekonečnú hodnotu, rovnako ako príbeh Sher Khanan. Sher Khan bol moslim a emigroval do Talianska z Afganistanu. Jeho smrť zanechala dôležitý odkaz mnohým priateľom. Teraz sa stretneme s dvomi z nich. Javed, je mladý moslim z Pakistanu, študuje v Taliansku a Marta je Talianka.

Arooj: Vitajte Javed a Marta, sme veľmi radi, že ste prišli medzi nás. Sher Khan bol vašim priateľom, bratom. Ako ste sa s ním spoznali?

Javed Hussain: Keď som prišiel do Talianska, žil som s inými pakistanskými študentmi. Neskôr som sa presťahoval k Matteovi, ktorý je členom Hnutia fokoláre a ktorý ma 1. mája pozval do Loppiana, kde bol pozvaný aj Sher Khan. Tak som sa s ním zoznámil, našiel som v ňom brata.

Marta Murtas: Aj ja som sa stretla so Sher Khanom na ceste do Loppiana. Z Turína som šla s touto skvelou skupinou. Keď sme sa znovu stretli, bol veľmi rád, že ma vidí. Pozrel sa mi do očí a povedal: „Ale ja pôjdem na stretnutie moslimov v Ríme. Prídeš tiež?“ Trochu ma to prekvapilo a povedala som mu: „Ale Sher Khan, ja nie som moslimka.“ On na mňa trochu prekvapene pozrel a povedal: „ale ani Enzo“. Enzo je fokolarín, s ktorým mal veľmi pekný vzťah. Táto jeho odpoveď mi vyrazila dych. Pozvanie som prijala.

Cítila som rozpaky z kultúrnych rozdielov a z malých predsudkov. Cestou tam sme boli len známymi, boli sme si cudzí, ale po návrate som sa už stala bola „sestrou“, a bol to práve Sher Khan, ktorý ma tak nazval ako prvý. Sestra, pretože mal silný zmysel pre rodinu. Pre neho boli jeho priatelia jeho rodinou a bol ochotný urobiť pre nich čokoľvek.

Od tejto chvíle náš vzťah pokračoval, a bol stále silnejší a silnejší, bolo jednoduché a prirodzené, aby každý pozval svojich priateľov na stretnutia a večere, ktoré sme robili. Ťažko povedať, kto bol najbližším priateľom, pretože každý bol jedinečný, vzácny, špeciálny. On vedel nájsť dobro vo všetkých a nie z naivity, ale preto, že v živote toho videl priveľa.

Pred dvoma rokmi, keď vážne ochorel, sa to nezmenilo ... nemohli sme uveriť tomu, že naozaj chce zdieľať, pozývať, chcel byť s ostatnými a pomáhať druhým.

A potom sa začal pomaly uzdravovať z tohto trápenia, ale potom prišiel koronavírus, ktorý si ho za pár dní vzal. To v nás zanechalo veľké prázdno a veľkú bolesť. Ale väčšia bola vďačnosť, dedičstvo, ktoré nám Sher Khan zanechal.

Arooj: Vďaka, Marta a Javed, že ste sa s nami podelili o túto skúsenosť. Sher Kan silne veril v bratstvo a v jednotu. Ako môže pokračovať toto jeho poslanstvo?

Javed: Keď sme sa dozvedeli, že Sher Kan v nemocnici zomrel... ak mám byť úprimný, pre mňa to boli veľmi ťažké chvíle; si ďaleko od rodiny... ale videli sme aj iný obraz, to, ako reaguje ozajstná rodina: videli sme kresťanov, moslimov, veriacich, neveriacich a spolu sme za ním smútili. Pre mňa to bolo veľmi dôležité. Som si istý, že na Sher Kana budeme spomínať ako na pilier zjednoteného sveta.

Marta: Musím povedať, že so Sher Kanom sme naozaj zakúsili bratstvo – s ním aj medzi sebou navzájom. Pochybujem, že po takej silnej skúsenosti sa dá ísť naspäť. Som si istá, že to bol len začiatok.

Arooj: Vďaka Javed a Marta, že ste nám to porozprávali. V tejto bolestnej chvíli sme s vami. Vďaka!

Javed: Vďaka Arooj!

#### **14. ARGENTÍNA – TRI ŽENY, TRI NÁBOŽENSTVÁ, JEDINÉ PRIATEĽSTVO**

Arooj: Nemôžeme sa vrátiť späť, povedal Marta v súvislosti so živým bratstvom so Sher Khanom. Poďme ďalej po tejto našej ceste a budujme ju každý deň. Podobne ako on, aj my môžeme vytvárať vzťahy vzájomnej lásky prekračujúce naše náboženstvo a rôzne vierovyznania. O tom bude hovoriť ďalšia reportáž: je to príbeh troch žien z Argentíny. Roberto, povedz nám o tom viac.

Roberto: Zoznámime sa teraz so Silvinou, Nancy a Cecíliou, tromi priateľkami. Jedna je židovka, druhá moslimka a tretia katolíčka. Stretnúť sa s takýmto priateľstvom nie je bežné. Silvina je rabínkou v jednej židovskej komunite v Buenos Aires, Nancy je moslimka a riadi jedno centrum medzináboženského dialógu a Cecilia je členkou Hnutia fokoláre. Poďme sa s nimi zoznámiť.

Roberto Signor: Ciao! Ako sa máte?

Silvina, Nancy e Cecilia: Ciao!

Roberto: Povedzte nám, ako ste sa zoznámili?

Silvina Chemen, Buenos Aires - Argentína: So Ceci a Nancy sme sa zoznámili, lebo keď sa rozhodneš kráčať cestou dialógu, stretneš mnoho skvelých ľudí, ako sú ony dve, a rozhodneš sa kráčať životom spoločne.

Nancy Falcon, Buenos Aires - Argentína: Ako povedala Silvina, naše cesty sa stretli pri spoločnej práci, pri vyučovaní. Tam vzniklo veľké priateľstvo a tak sme so Silvinou a Ceciliou ako „traja mušketieri“.

Roberto: Ako ste vybudovali vzťah, ktorý dnes okrem medzináboženského dialógu sa premenil dokonca na priateľské a bratské vzťahy, na spoločenstvo medzi vami?

Silvina: Keď sa raz pustíš touto cestou uvedomíš si, že bez druhého si nekompletný. Ak si napríklad uvedomíme, že v ten rok je v židovskom kalendári sviatok Pesach, židovská veľká noc, v tie isté dni ako tá kresťanská; potom aj Al Isra'wal Mirach a Lailat al Mirach, si nemôžeš spoločne nesadnúť za stôl a osláviť to. A to nielen my tri, ale aj s našimi rodinami a našimi komunitami.

Nancy: Na 100% súhlasím s tým, čo povedala Silvi. Nejde nám o teoretický dialóg, v ktorom by každý vysvetľoval ostatným svoju vieru, ale o bratské porozumenie. V našej islamskej komunita poznáme aj náročné chvíle. Aj do Argentíny prišlo množstvo utečencov a cítime veľkú podporu z komunit Silviny i Ceci. Nie je to akademická alebo teoretická medzináboženská vec, ale sme opravdiví bratia, priatelia. A nie je to ani náhoda, že sme tri ženy, lebo si myslím, že máme väčšiu schopnosť vytvárať priateľstvá a omnoho viac sa angažovať aj v našich komunitách, a to hlavne ako „matky“. Myslím, že toto naše priateľstvo je skvelá kombinácia.

Cecilia Blanco, Buenos Aires - Argentína: To, čo môžem povedať je, že som sa naučila, že miesta, o ktoré sa môžeme deliť sú aj naše duše, nielen fyzické priestory. Už dlhé roky spolu prežívame dve veľmi pekné skúsenosti. Jedna sa volá *Shabaton*. Vtedy prežijeme dva a pol dňa, tri dni v Mariapoli a každý tam slávi sviatok podľa viery s druhým, lebo práve v našich modlitbách a skúsenostiach objavujeme vieru druhého. Je to úžasná skúsenosť. Potom druhá skúsenosť má názov *Účasť na čítaní*. Pri niektorých príležitostiach si s Nancy sadneme a čítame si z posvätných kníh, zamýšľame sa nad nimi, snažíme sa im porozumieť a to srdcom toho druhého, on sa nás pýta, objasňuje, pomáha nám do nich preniknúť, aby boli jasnejšie pre človeka, ktorý má v duši celé ľudstvo.

Silvina: Chceme to povedať, lebo v tejto krajine, ktorá je krajinou emigrantov,

medzináboženský dialóg buduje zdravú občiansku spoločnosť, silnú demokraciu. Tento dialóg by mal pestovať každý, musí nájsť svoje miesto. Súvisí to aj s výchovou našich detí, Naše deti, deti nás troch a vnúčatá Cecy, sa všetci účastia tohto bratstva, o ktorom my tri hovoríme, že bez druhého by sme už nevedeli žiť.

Nancy: V islamskej tradícii existuje jeden veľmi silná zásada, týkajúca sa údelu: *nič sa nestane náhodou*. Myslím, že stretnutie nás troch je spojený s cestou, ktorú každá urobila vo svojom kontexte a ktorá sa v určitom momente musela otvoriť na spoločné stretnutie. Presne ako povedala Silvi a ako hovoríte vy: je to pre tých, čo prídu po nás. Toto je totiž cesta mieru, ktorú nikdy budovať sám, ale vždy len s niekým.

Roberto: Výborne, skvele. Ďakujeme Silvine, Nancy a Ceci, že sa s nami rozdelili so svojim priateľstvom, bratstvom a spoločenstvom, čo je dnes zaiste veľmi vzácne svedectvo.

Silvina, Cecilia e Nancy: Ďakujeme. Srdečne vás objímame!

## 15. DIAÓG S MARIA VOCE (EMMAUS) A JESÚSOM MORÁNOM

Roberto: Ciao Emmaus, ciao Jesús, zdravíme vás!

Jesús: Ciao.

Emmaus: Ciao.

Roberto: Zaiste počuť toľké skúsenosti opravdivého bratstva a spoločenstva je nádejou v súčasnej náročnej situácii.

Jesús: Áno, skutočne!

Emmaus: Skutočne!

Lawrence: Drahá Emmaus, žijeme v dobe mnohých kríz: Covid-19, ekonomická nerovnováha, rôzne geopolitické konflikty, ničenie životného prostredia, rasová diskriminácia. Práve sme si vypočuli rôzne skúsenosti a svedectvá inovačného prístupu k medzináboženskému dialógu podľa Chiary. Myslíš si, že táto Chiarina metóda je vhodná pre súčasné výzvy?

Maria Voce (Emmaus), Presidente del Movimento dei Focolari: Dnes viac, než inokedy! Prečo? Lebo vidíme, že tento spôsob dialógu je skutočné Chiarine proroctvo, ktoré sa teraz postupne realizuje ako konkrétna odpoveď na potreby ľudstva.

Chiara skrze charizmu hľadela určitým spôsobom na ľudstvo a históriu. Chiara šla v ústrety každému človeku a hľadela naň a jednala s ním ako s Božím dieťaťom a v každom človeku,

v každej osobe, vo všetkých sa Chiara stretávala s týmto pohľadom. Je to láskavý pohľad Otca, ktorý dáva každému možnosť považovať sa za jeho syna a objaviť úžasnú možnosť hľadieť takto jedni na druhých ako na bratov a svedčiť, že toto bratstvo je možné.

A aká je súčasná situácia? Dnes prežívame dramatickú situáciu – sám si to povedal – situáciu dezorientácie, strachu, napätia z nehybnosti. Čo zostane človeku, ktorý počas pandémie zakúsil absolútne zablokovanie, svoju bezmocnosť rozhodovať o tom chce, čo chce robiť, teda nemožnosť rozhodovať o svojej budúcnosti? Zostáva len Boh, ktorý je jedinou skutočnosťou, odpoveďou, ktorú hľadá. Neostáva len hľadať odpovede v tomto svetle Božej lásky.

Preto sa dnes ľudstvo obracia na Boha s nádejou. Vidíme veľký návrat k Transcendentnu, videli sme to aj na tom masovom dni modlitby 14. mája, do ktorej boli pozvaní veriaci všetkých náboženstiev. Spoločne sa modlili, všetci sa spoločne modlili, všetkých uchvátila túžba, potreba modlitby, vzývať a prosiť Boha o ukončenie každej pandémie, nielen pandémie Covidu, ale všetkých ostatných pandémieí vo svete.

A videli sme, akú nádej to prinieslo, ako to pozdvihlo, vlialo novú vieru v Božiu lásku; ľudia objavili potrebu Boha a objavili, že sa s ním môžu stretnúť a volať ho „Otec“. Bola to mocná chvíľa, mnohí hovorili, že pocítili také spojenie s Bohom, ako nikdy predtým v tejto modlitbe, a tak vrátila sa im nádej a dôvera v túto lásku.

Jedno dievčatko s úprimnou vierou povedalo: „Bože drahý, zabi, premôž tento vírus, ty to môžeš!“ Bola istá, že sa to môže stať.

A po čom volá súčasné ľudstvo? Dožaduje sa lásky Otca, možnosti považovať sa za bratov, dožaduje sa bratstva.

Preto si myslím, že nikdy viac než teraz, v tomto období sa tak neotvorilo a nechápe a aktualizuje Chiarine proroctvo.

Zaiste, nie je to ľahké, nebolo to ľahké predtým s odvahou hovoriť o týchto veciach, nie je to ľahké ani dnes, keď sa nás cez masmédiá sypú slová strachu, úzkosti, izolácie, pozornosti, opatrnosti; keď už dlhý čas sme bombardovaní obrazmi, ktoré by sme si nemohli ani predstaviť, tie hrozné scény, príbehy, ako ich vidíme v dnešných dňoch. Uprostred toho všetkého, majme odvahu povedať: „Sme bratia“, čo znamená „máme jedného Otca“, na to je potrebná odvaha.

A odkiaľ ju môžeme vziať? Odkiaľ ju vzala Chiara? Z charizmy. Máme tú istú Chiarinu charizmu a tohto roku slávime storočnicu a mocným spôsobom sa vrátila na scénu.

Musíme nájsť odvahu. Chiara nás aj dnes povzbudzuje a hovorí: chodte dopredu, všetci sme Božie deti, chodte ku všetkým, milujte všetkých, všetkých presvedčte, že sú Božie deti a ak budeme Božími deťmi, spoločne dokážeme budovať nový svet, svet, v ktorom sa Božia láska bude skutočne vylievať na ľudstvo, kde budú skutočné bratské vzťahy, vzťahy bratskej lásky: bude to iný svet. A priala by som si, aby sa od tejto chvíle zdvihla vlna lásky na celom svete!

Lawrence: Ďakujeme, Emmaus!

Arooj: Grazie, Emmaus!

Emmaus: Ja ďakujem vám.

Roberto: Ďakujeme za toto posmelenie, Emmaus.

Arooj: Jesús, 20. júna mladí otvoria novú cestičku *Pathway*, ktorej sloganom bude „*#daretocare*“, čo sa môže preložiť ako „*skúsme sa postarať*“. Povedz nám, o čo ide?, aby to nezapadlo medzi ostané slogany.

Jesús Morán, Co-Presidente del Movimento dei Focolari: V čase tejto hlbkej krízy – ako povedala Emmaus - v dôsledku Coronavirusu vidíme, že začína klíčiť nový pohľad, potreba nového správania, prístupu k životu, akýsi nový typ etickej stupnice, ako hovoria niektorí odborníci. V tomto kontexte jedna kategória začína zaujímať hlavné miesto, stáva sa ústrednou kategóriou, a to je práve kategória starostlivosti, brať na seba, postarať sa o druhého, o spoločnosť, o planétu.

Táto kategória má široké, pekné a mnohostranné pole pôsobnosti. Etika starostlivosti je spojená s dôstojnosťou ľudskej osoby, to je podstatné, je to srdce starostlivosti. Nie je to niečo súkromné, intimistické. Naopak. Starostlivosť má výrazné politické poslanie a silný planetárny rozmer, pričom ale nezabúda na lokálnu stránku, veď nakoniec lokálne, na danom mieste sa staráme o druhých, práve osobnými kontaktmi, v spoločnosti, na danom mieste. A táto planetárna dimenzia je dôležitá.

Pápež František o tom hovoril 24. mája, keď pripomenul 5. výročie encykliky *Laudato sii*. Chiara Lubichová definovala politiku ako „lásku všetkých lások“, a dnes ju potrebujeme – ako povedala Emmaus – tento typ lásky, ktorý dobre vystihuje kategória starať sa, je to priam koncentrát tejto lásky, o ktorej hovoríme.

Ale je potrebné „odhodlať sa na to“, „odvážiť sa, byť odvážni, to je podstatné.

A návrh mládeže z Hnutia fokoláre je tento: postaviť starostlivosť do stredu politiky a nášho občianskeho života. Preto chceme v priebehu roka rozvíjať a prehĺbovať práve tento návrh

a to v duchu piatich hlavných tematických bodov: vypočuť si, dialóg a komunikácia, rovnosť, bratstvo a spoločné dobro, participácia a starosť o planétu. Ako to urobíme? Podľa typickej metodológie *Pathway*: učiť sa, konať a podeliť sa.

Ako si povedala, oficiálny začiatok *Cestičky – Skúsme sa postarať* bude 20. júna o 14. hod. *Pathway* “#daretocare” a bude to vo celosvetovom prenose, tam odštartujeme túto veľkú myšlienku.

Roberto: Čiže *odvaha a pokúsiť sa*.

Jesús: Áno.

Roberto: Grazie ancora, Emmaus! Grazie Jesús.

Emmaus: Grazie a voi.

Roberto: Ďakujeme aj všetkým, ktorí prispeli svojimi svedectvami o pravom bratstve a jednote v tomto vydaní kolegmenta. Všetkých vás pozdravujeme a pozývame pozrieť si ešte upútavku budúceho *Pathways: #daretocare*, o ktorom nám práve hovoril Jesús. Nezabudnite navštíviť portál *United World Project*, kde sa dozviete, ako sa zúčastniť na tomto otvorení 20. júna.

Arooj: Poďme dopredu s vedomím, že dnes už nemôžeme zostať pasívni, ak chceme byť nástrojmi mieru a dialógu.

Lawrence: Áno, ako raz povedal Martin Luther King: „Najväčšou tragédiou nie je útlak a krutosť zlých ľudí, ale mlčanie nad tým zo strany dobrých.“ Ako si povedala, Arooj, musíme konať. Ďakujem vám obom! A teraz sľúbené video

## 16. TRAILER PATHWAY #DARETOCARE

Vziať si na starosť  
 Od najmladšieho po najstaršieho,  
 Začali sme sa starať a postarali sa o nás.  
 COVID-19 nám ukázal,  
 ako veľmi to potrebujeme.  
 Akú hodnotu má starostlivosť.  
 Ako nás zblízuje.  
 Teraz je príležitosť zmeniť veci.  
 Príležitosť dať starostlivosť do centra tejto  
 zmeny.  
 Do centra našich každodenných vzťahov.

Do centra našich komunití.  
 Do centra politiky.  
 Do centra nášho globálneho občianstva.  
 Postarajme sa o svet.  
 Vytvorí sa zjednotenejší svet.  
 Podpor našu kampaň.  
 Pridaj sa na našu cestu.  
 Spoločne „skúsme sa postarať“.